

V závěru semináře byl dán prostor neformální diskusi o krajanství, kde zaznělo mnoho zajímavých myšlenek o vystěhovalectví a důvodech k emigraci. Krajané se obraceli na pořadatele semináře PhDr. Jaromíra Jermáře s dotazy, zda semináře a setkání krajanů budou uskutečňovány pravidelně, případně jednou za rok. Pořadatelé se vyslovili pro pořádání dalších seminářů, avšak vzhledem k omezeným možnostem ne dříve než za pět let. Slíbili však účastníkům vydání sborníku ze semináře, a to bez omezení počtu stránek pro jednotlivé příspěvky.

Odpoledne se všichni účastníci setkali na vernisáži výstavy o krajanech, která byla otevřena až do konce září roku 2000 v přízemí muzea situovaného na mlado-boleslavském hradě. Výběr exponátů, textová část a výtvarné zpracování výstavy přineslo překvapivé výsledky. Místo očekávaných černobílých ploch se před návštěvníky odkryla nečekaně pestrá paleta barev – plakáty, standardy, různé předměty zapůjčené např. Náprstkovým muzeem, Národním muzeem, získané sběry muzea v Mladé Boleslavi; vše se sladilo v jeden zajímavý a informačně bohatý celek.

Krajané si se zájmem prohlédli celou expozici muzea v krásných komnatách a sálech středověkého hradu, protože samotná expozice skutečně stojí za zhlédnutí. Zvláštní pozornost si zaslouží její etnografické sbírky, kroje, řemesla, lidová architektura a interiér dokumentující celý region v minulosti neobvykle zdařile i svým výtvarným pojetím.

Na závěr vernisáže odezněly árie z děl českých hudebních skladatelů i české a moravské lidové písně.

Poslední dva dny setkání byly věnovány společenským setkáním a exkurzím po regionu.

Čtyři dny pro naše krajany, které připravili pracovníci Okresního muzea v Mladé Boleslavi, předčily mnohá očekávání. Přinesly nejen krásné okamžiky a do budoucna jímavou vzpomínku, ale byly i určitým zastavením v běhu času a výzvou k zamyšlení nad osudy mnoha lidí, kteří museli opustit domov, aby s námahou vytvořili nový, v zcela jiném, pro ně „novém světě“. *Helena Nosková*

Minority v pluralitní společnosti na přelomu tisíciletí.

Mezinárodní konference, Brno
1. – 3. září 2000

Konference Minority v pluralitní společnosti na přelomu tisíciletí se obsahově zabývala vztahem etnických i jinak se deklarujících menšin a většin v rámci obyvatel různých zemí Evropy. Uspořádala ji katedra psychologie Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně v rámci projektu nazvaného „Podpora optimálního vývoje osobnosti a intelektu dětí ze znevýhodněného socio-kulturního prostředí jako cesta k respektování lidských práv“.

Konferenci zaštitili primátor města Brna RNDr. Petr Duchoň, velvyslanec České republiky při Radě Evropy JUDr. Jiří Mucha, rektor Masarykovy univerzity prof. RNDr. Jiří Zlatuška, CSc.

Konference byla určena vědcům, pedagogům a také romským asistentům a poradcům, sociálním pracovníkům pracujícím s dětmi z etnických menšin. Účastnilo se jí přes 70 zahraničních badatelů z 15 zemí a kolem 130 odborníků a zájemců z České republiky.

Hlavní zájem konference se týkal také především složité problematiky vzájemného vztahu dětské populace a jejího

dětského i dospělého okolí. Přednostně byly tyto problémy popisovány na příkladu romské populace jakožto minority a většin pocházejících v současné době z různých zemí Evropy. Přednášející, ať už přišli ze zemí, jako je Česká republika, Maďarsko, Polsko, Bulharsko, Litva, Velká Británie, či z Izraele nebo Spojených států amerických aj., se věnovali především detailnímu popisu, analýze i řešení nej-různějších sporných aspektů vztahujících se ke komunikaci a postojům lidí na obou stranách, tj. jak ze strany menšinové populace, tak i většiny. V přednáškách i v doprovodném programu konference šlo však i o další různé stránky takovéhoto vztahu, neboť minorita není daná jen na základě deklarace etnicity, ale samozřejmě i na základě nejširší škály dalších různých charakteristik a specifik toho kterého společenství.

Struktura konference a členění jednotlivých bloků bylo vzájemně organicky propojeno tak, aby se ke slovu dostali nejen ti, kteří nové myšlenky přinesli ve svých referátech a přednáškách, ale poměrně široký prostor byl určen i pro reakce posluchačů z řad odborného publika, a tudíž pro následné přínosné diskuse o nastolovaných problémech. Konference pokrývala svým programem tři dny: 1. – 3. září 2000, jednacím jazyky byla čeština a angličtina; tlumočení bylo zajištěno.

Po slavnostním zahájení vědecké konference prof. PhDr. Vladimírem Smékalem, CSc., prof. RNDr. Jiřím Zlatuškou CSc., panem Denisem Keefem, zástupcem vedoucího diplomatické mise Velké Británie v ČR, Ing. Stanislavem Juránkem, zástupcem Magistrátu města Brna a prof. PhDr. Ivo Možným, CSc., děkanem Fakulty sociálních studií Masarykovy univerzity v Brně byl dopolední program prvního dne naplněn přednáš-

kami českých i zahraničních pracovníků, zatímco program odpolední pokrývaly i tematické bloky a workshopy.

V ústředním bloku prvního dne zazněly přednášky prof. Gajendra Vermy z Manchesterské univerzity o multikulturním vzdělávání, doc. PhDr. Pavla Říčana, CSc. z PsÚ AV ČR nazvanou Nová identita českých Romů – naděje nebo hrozba?, doc. PhDr. Věry Pokorné, CSc. z PedF UK s názvem Metoda instrumentálního zbohacování Reuvena Feuersteina a první zkušenosti s její aplikací v českém prostředí a prof. Tony Clina z University of Luton s názvem Principles and practice of fair assessment. V ústředním bloku druhého přednáškového dne vystoupili prof. PhDr. Mirna Zelina, DrSc. (Univerzita Komenského, Bratislava) s přednáškou na téma Možnosti akcelerácie rómskych žiakov a prof. Sally Tomlinsonové (Oxford University, UK) School management to meet the needs of all children, prof. PhDr. Zdeněk Matějček (Psychiatrické centrum Praha) Pozitivní a negativní faktory v socializaci dítěte a prof. John Rex (University of Warwick) Multiculturalism in Western and Eastern Europe.

Důležitá práce konference se soustřeďovala do workshopů, které se tematicky zabývaly pěti problémovými okruhy: 1) komunitami – rovnoprávnost, práva menšin a migrace, dále 2) rodinou – služby, výzkum antirepsivních programů, 3) vzděláním pro všechny – multikulturním vzděláváním a vývojem identity, 4) výchovou a vzděláváním dětí – integrovaná škola a otázka posuzování výkonnosti žáků a 5) romskou komunitou a jejími vzdělávacími potřebami.

V rámci těchto pěti workshopů zazněla řada velice podnětných referátů zahraničních i českých badatelů.

Defilé jednotlivých přednášejících a jejich příspěvků zahrnovalo v daném pojetí předmětu poměrně širokou škálu jednotlivých témat i metodického přístupu k problému. Zatímco některé příspěvky byly výsledkem detailní a široké analýzy přínosné v deskripci problematiky, jiné byly zásadně koncipovány tak, aby již vzniklou situaci daným způsobem uchopily a postupně a věcně přistupovaly k široké škále možností jeho řešení. Struktura jednotlivých příspěvků byla zpravidla rozšířena následnými dotazy a podněty z řad odborného publika, a tak plynule docházelo k rozvětvení nejrůznějších charakteristik problému. Díky mezinárodnímu zastoupení ve škále příspěvateľů konference došlo k široké možnosti srovnávání situací v různých zemích z pohledu příslušníků místních majorit/minorit, ale i k netradičnímu nazírání a reflexi situací vnějšími pozorovateli, kteří do rozebíraných společností přímo nepatřili. Z takového pohledu tudíž může často dojít k širšímu a přesnějšímu pojetí daného problému a pregnantnímu srovnání jednotlivých aspektů členů minoritních a majoritních komunit.

První den konference po skončení jednání workshopů následovala přehlídka tří filmových dokumentů popisujících různé aspekty života Romů. První dokument o ženách z prostředí olašských

Romů byl impresivní a pojednával o značném úsilí postupné emancipace olašských děvčat, která jsou intenzívně kontrolována svými otci, bratry a manželi ve všech oblastech svého života. Druhým zajímavým dokumentem byl miniaturní kaleidoskop zážitků a vzpomínek ze života tří romských bratrů původně pocházejících z jedné východoslovenské romské osady Torysky zachycující dětství a původní tradiční život protagonistů. Třetí dokument představil mezinárodní romský festival Khamoro z roku 1999, který proběhl v květnu v Praze.

Konference podtrhla význam romské problematiky a dále aktuálnost problému vztahu minorit a majorit v kontextu společenském, kulturním, etnickém a především vzdělávacím, a to především v oblasti základního školství a výchovy dětí. Hlavním cílem se tak stalo vzájemné pochopení etnických a kulturních rozdílů menšinové a většinové části společnosti a snaha o vymýcení rasových i kulturních předsudků vůči menšinovým společenským komunitám. Závěrečné shrnutí se obrátilo na Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a Ministerstvo sociálních věcí s podněty k posouzení, vyhodnocení a případné aplikaci metod a závěrů přímo v dané společnosti.

Markéta Milerová